

Z činnosti OUČR

Z jednání předsednictva OUČR

Konaného dne 23.6.2005 v Holovousích

Zhodnocení sezóny a současná situace v odbytu jablek

Předseda a tajemník zhodnotili sezónu u jablek jako problematickou, nízké ceny a horší odbyt po celou sezónu. Koncem června ještě nebyla všechna jablka vyprodána. Dovoz jablek z Polska byl ve stejné výši jako v minulých letech. Problémem je nízká cena nabízených jablek v Polsku, která snižuje domácí ceny. Celkově však zřejmě dle statistiky v končící sezóně došlo k poklesu poptávky po jablkách o cca 10 %. Tento trend hlásí většina zemí EU. Vzhledem k tomu, že spotřebitelská cena je zhruba na stejné úrovni, nelze určit jasnou příčinu poklesu zájmu o ovoce. Špatná situace u jablek je i ve většině zemí Evropské unie. Stále jsou velmi vysoké zásoby jablek, zejména v Německu, Itálii či v zemích Beneluxu. Rovněž dovozy jablek z těchto států jsou nyní vyšší a jejich cena je proti minulým rokům poměrně nízká.

Zpráva o stavu, činnosti a programu regionálních unií

MORAUSKOSLEZSKÁ OVOCNÁŘSKÁ UNIE

Zásadní změnou je, že se unie přeregistrovala. Původní unie je v likvidaci, nová měla valnou hromadu a je funkční. Celkově přijali dalších 14 členů. Krupobití se již objevilo, zatím na dvou místech, škody v rámci celé Moravy jsou zatím nízké. Poškození mrazem je dle lokalit, ale bude nižší než v Čechách. Připravují zájezd na Slovensko ve dnech 1. až 3. září 2005.

VÝCHODOČESKÁ OVOCNÁŘSKÁ UNIE

Zasedání předsednictva se konalo v poslední době jednou. V srpnu se chystá tradiční seminář k ochraně. Předpoklad sklizně je podprůměrný. Připravují adresář, který bude mít i elektronickou podobu (příložené CD). Chystají na září jednodenní zájezd na Moravu.

STŘEDOČESKÁ UNIE-OVOCNÁŘSKÉ A ŠKOLKAŘSKÉ DRUŽSTVO

Celkem mají 50 členů. Chystají se poprvé na výstavu do Lysé nad Labem v říjnu. Chtějí vydat propagační skládačku. Škody mrazem v regionu jsou v některých lokalitách i dost významné.

UNIE OVOCNÁŘŮ JIŽNÍCH A ZÁPADNÍCH ČECH

Zásadní změnou je, že se unie přeregistrovala tak, aby mohla sdružovat právnické i fyzické osoby. V minulých dnech uspořádali tradiční setkání s odběrateli ovoce, zájem o letní ovoce je slabší. Připravují výjezdní zasedání OUČR v jižních Čechách spojené s diskusním fórem "Ovoce". Akce se uskuteční 24.-25.srpna. Sklizeň v regionu předpokládají podprůměrnou, ovlivněnou mrazy.

UNIE OVOCNÁŘŮ SEVEROČESKÉHO REGIONU

V červnu měli valnou hromadu. Nyní se připravují na organizaci Zahrady Čech v Litoměřicích, kde se bude účastnit na 30 podniků. Opět jednájí s krajem o finanční podporu této prezentace. Zatím není podpora jistá. V regionu se očekává slabá sklizeň. Region byl výrazně postižen mrazy. Podali informace o setkání biovýrobců ovoce v Evropě – poptávka po tomto ovoci je stále vyšší.

Zpráva o stavu, činnosti a programu odborných svazů

SVAZ PRO INTEGROVANÉ SYSTÉMY PĚSTOVÁNÍ OVOCE

Členská základna se stále rozrůstá a má nyní kolem 150 členů – 9 tisíc hektarů. Podrobně jsou veškeré záležitosti a informace kolem SISPO na internetových stránkách OUČR www.ovocnarska-unie.cz. Kontroly budou letos s ohledem na počet podniků náročné a bude je provádět svazová kontrola namátkově. Chystají spolu s VčOU a VŠÚO seminář k ochraně v Milovicích v termínu zřejmě 9.8.2005. Ve finální úpravě je příprava CD o škůdcích.

ŠKOLKAŘSKÝ SVAZ

Svaz je nyní aktivní, byly již dva semináře. V červnu byl seminář k třešním a s ním prohlídka školek pana Fikara z Hořic. I školkaře postihly mrazy v celkové škodě 3 mil. Kč. Zabývají se legislativními záležitostmi.

SVAZ SKLADOVATELŮ OVOCE

Dne 24.5.2005 se konala valná hromada svazu na Zahradnické fakultě v Lednici, která byla spojena s odborným seminářem. Na valné hromadě byla vyhodnocena dosavadní práce. Proběhly volby do orgánů svazu. Novým předsedou byl zvolen ing.Mačkal. Ve finální přípravě je publikace ke skladování. Byly představeny parametry minimální vybavenosti skladů. Bude se připravovat odborný zájezd do Belgie.

Odhady sklizně ovoce

Zástupci ÚKZÚZ představili výsledky šetření odhadu sklizní v ČR k 15.6.2005. Proti loňsku bude propad ve sklizni na 55 tisíc tun ovoce, proti pětiletému průměru pak o 47 tisíc tun méně. Podrobnosti jsou uvedeny dále.

Příprava sklizně a odbytu letního ovoce

Předsednictvo diskutovalo o možném odbytu letního ovoce. Předpokládané ceny ovoce jsou dále.

Integrovaná produkce ovoce v rámci HRDP

Byly diskutovány některé problémy ohledně sporných podmínek pro pěstitelé a možné změny do dalších let. Byl předložen návrh na doplnění některých pesticidů, které nyní v seznamu nejsou a nebo které byly nově registrovány. Konečná úprava v rámci novely bude na podzim. Ing.Jetmarová informovala o kontrolách integrované produkce. Kontroly letního řezu bude provádět ÚKZÚZ, vše ostatní bude kontrolovat SZIF a to namátkově.

Výstavnictví

OUČR se bude připravovat na účast na Hortikomplexu Olomouc, na Zahradu Čech Litoměřice a také letos nově na výstavu Zemědělec v Lysé nad Labem. Na úhradu nákladů všech výstav bude podána žádost o dotaci. Přípravné práce probíhají.

Informatika a propagace

Tajemník OUČR seznámil přítomné a zejména tajemníky regionálních unií s informačním systémem pro nadcházející sezónu a především s termíny, kdy a kam mají být zaslány souhrnné tabulky za region. Letos nově řeší a bude řešit odhad sklizně k 15.6. a k 1.9.2005 ÚKZÚZ. Výsledky budou zpracovány a posouzeny komisí. OUČR provede jeden odhad, který ÚKZÚZ nešetří a to k 31.7. 2005. Konečnou sklizeň bude šetřit opět ÚKZÚZ.

Marketing ovoce od pololetí začne vycházet jen v elektronické podobě. Oznamte elektronické adresy pro zasílání Marketingu ovoce. První číslo vyjde 11.7.2005 a roční předplatné se sníží na jeden tisíc Kč. Případní další zájemci mohou požádat o číslo na ukázkou a rozhodnout se o případném předplatném, vše na unie@vol.cz.

Tajemník OUČR informoval o přípravě projektu k propagaci ovoce s ochrannou známkou SISPO. Půjde o propagaci v časopisech, letácích, v televizi, na výstavách apod. Projekt by měla financovat ze 70 % Evropská unie a ČR.

Různé a diskuse

- Byla podána informace o jednání se SRS o zkouškách způsobilosti dle nového zákona. Veškeré pokyny k získání této způsobilosti vydá SRS koncem léta a bude informovat OUČR. Zkoušky budou probíhat koncem roku.
- Byla diskuse o provádění rozborů u laboratoří pro potřeby integrované produkce. Laboratoře budou obeslány dopisem s žádostí o předložení kopií o zákonem žádaných akreditacích. Následně bude zveřejněn seznam těch, kteří splní podmínky.
- Bc. Pokorný požádal o provádění rešerší ze zahraniční odborné literatury a přeložení a zveřejnění některých zajímavých článků. Bude se hledat možnost z čeho čerpat a kdo by mohl tuto činnost provádět.
- V následujícím programu vystoupil pan Dominique Gaignard z Francie, který je zástupcem zahradnického veletrhu SIVAL ve francouzském městě Angers. Seznámil přítomné s konáním veletrhu v lednu příštího roku (podrobnosti na www.sival-angers.com). Dále probíhala diskuse na ovocnářská témata.
- Přehled nejbližších známých akcí:
 - 9.8.2005 – seminář k ochraně v Milovicích
 - 24.-25.8.2005 - Diskusní fórum ovoce v jižních Čechách
 - 25.8. – 31.8. – Země živitelka v Českých Budějovicích
 - 31.8. - 2.9. - Zájezd na Slovensko – pořádá UOMS Brno
 - 16.9. – 24.9. – Zahrada Čech Litoměřice
 - 6.10 – 9.10. – Hortikomplex Olomouc
 - 13.10. – 16.10. – Zemědělec Lysá nad Labem

Předpokládané ceny vybraných druhů letního ovoce z letošní sklizně:

DRUH - OVOCE	PŘEDPOKLÁDANÁ CENA V KČ/KG
VIŠŇĚ	<ul style="list-style-type: none"> • 12 – 14 - na kompot (ruční sklizeň) • 10 – 12 - na kompot (setřásané) • 8 – 10 - na lis OUČR doporučuje nesklízet při ceně pod hranici vlastních výrobních nákladů
BROSKVE	<ul style="list-style-type: none"> • 10 – 18 - konzumní • 10 – 12 - na kompot • 10 - 11 - na dřev • 5 - 6 - na pálení
ŠVESTKY	<ul style="list-style-type: none"> • 12 – 16 - konzumní • 6 – 9 - pro zpracování
RYBÍZ červený	<ul style="list-style-type: none"> • 8 – 10 OUČR doporučuje nesklízet při ceně pod hranici vlastních výrobních nákladů
JABLKA - letní James Grieve	<ul style="list-style-type: none"> • 10 – 14 • 8 – 12

Odhad sklizně ovoce

Odhad sklizně ovoce z plodných intenzivních sadů ČR k 15. 6. 2005

oblast ovoce		Střední Čechy	Jižní a Západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	ČR celkem
Jabloně	ha	2 309	848	1 909	1 411	1 596	1 006	9 079
	t/ha	9,85	10,04	10,23	18,42	17,40	14,81	13,16
	t	22 744	8 514	19 529	25 991	27 770	14 899	119 447
Hrušně	ha	70	14	161	40	40	30	355
	t/ha	4,66	6,78	6,00	7,78	4,18	4,21	5,61
	t	326	94	966	309	169	127	1 991
Trešně	ha	312	163	81	142	62	55	815
	t/ha	0,92	1,90	0,76	4,29	0,80	0,15	1,63
	t	287	309	61	610	50	8	1 325
Višně	ha	560	145	274	345	499	137	1 960
	t/ha	5,99	0,58	4,50	6,82	4,69	2,76	4,97
	t	3 354	84	1 233	2 353	2 338	379	9 742
Meruňky	ha	32	0	104	6	1 562	16	1 720
	t/ha	1,66	0,00	0,25	1,09	1,94	1,50	1,83
	t	53	0	26	6	3 030	24	3 140
Broskvoně	ha	156	0	28	29	1 041	14	1 269
	t/ha	2,53	0,00	0,94	7,30	4,40	1,20	4,12
	t	395	0	26	215	4 580	17	5 233
Švestky a slívy	ha	132	88	94	81	342	186	924
	t/ha	4,65	4,57	5,50	6,35	6,37	6,52	5,89
	t	614	402	518	514	2 182	1 215	5 446
Angrešt	ha	0,0	1,3	2,7	2,4	0,0	9,1	15,5
	t/ha	0,00	2,27	1,31	1,67	0,00	3,99	3,02
	t	0	3	4	4	0	36	47
Rybíz červený a bílý	ha	353	183	140	181	59	162	1 077
	t/ha	0,93	2,49	2,00	4,47	0,65	3,71	2,33
	t	328	455	280	810	38	599	2 511
Rybíz černý	ha	104	38	19	50	1	73	285
	t/ha	0,50	0,45	0,89	0,75	0,50	1,15	0,73
	t	52	17	17	38	1	84	208
Maliny	ha	14,5	1,4	0,0	4,4	0,0	8,7	29
	t/ha	2,57	1,50	0,00	0,30	0,00	0,94	1,68
	t	37	2	0	1	0	8	49
Celkem	ha	4 043	1 481	2 813	2 292	5 202	1 698	17 529
	t/ha	6,89	6,61	7,71	13,32	7,69	10,17	8,39
	t	27 864	9 787	21 695	30 542	39 988	17 271	147 146

Zpracoval: ÚKZÚZ OTK Brno

Odhad sklizně jádovin v ČR dle odrůd k 15.6.2005

Odrůdy jablek	sklizeň 2005		
	výměra (ha)	sklizeň (t)	výnos (t/ha)
Letní odrůdy	131	1 079	8,24
James Grieve a mutace	247	3 125	12,65
Ost. podzimní odrůdy	146	1 207	8,27
Podzimní odrůdy celkem	393	4 332	11,02
Spartan,Mac Intosh	859	7 284	8,47
Šampion	514	8 959	17,43
Rubín a mutace	650	8 073	12,42
Gala	133	1 861	13,99
skup. Golden Delicious	2 034	30 652	15,07
skup. Red Delicious	255	1 594	6,25
Jonagold a mutace	466	7 925	17,01
Topaz	113	2 034	18,00
Melrose	155	1 748	11,28
Gloster	382	5 088	13,32
Idared	1 995	30 678	15,38
Melodie	104	936	9,00
Rubinola	72	709	9,85
Ostatní zimní odrůdy	823	6 495	7,89
Zimní odrůdy celkem	8 555	114 036	13,33
Jablka celkem	9 079	119 447	13,16

Odrůdy hrušek	sklizeň 2004		
	výměra (ha)	sklizeň (t)	výnos (t/ha)
Clappova	35	306	8,73
Boscova lahvice	52	436	8,38
Konference	52	265	5,10
Lucasova	52	262	5,03
Bohemica	16	114	7,15
Pařížanka	11	94	8,57
Williamsova čáslavka	11	101	9,14
Dicolor	6	11	1,83
Erika	10	59	5,93
Ostatní odrůdy	110	343	3,12
Hrušky celkem	355	1 991	5,61

Zpracoval: ÚKZÚZ OTK Brno

Aktuality z Agrární komory ČR

MZe zahajuje osvětu k novému programu EU na rozvoj venkova

Od roku 2007 bude v zemích EU podporováno podnikání na venkově prostřednictvím nového Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Rada ministrů zemědělství schválila 20. června t.r. Nařízení k tomuto fondu, čímž stanovila rámce možných podpor. V ČR by tak v letech 2007 až 2013 mohlo do rozvoje venkova plynout až 126 miliard korun, včetně 25 % spolufinancování z národních zdrojů.

Restrukturalizace a přeměna vinic - peníze přímo z Bruselu

V těchto dnech začíná Státní zemědělský intervenční fond připravovat první rozhodnutí o poskytnutí podpor vinohradníkům z titulu restrukturalizace a přeměny vinic v souladu § 8 nařízení vlády č. 245/2004 Sb.

Na webových stránkách vše o zemědělství Zlínska

Agrární komora Zlínského kraje zpracovala na začátku roku 2005 projekt Krajského informačního střediska pro rozvoj zemědělství a venkova Zlínského kraje, kde ve výběrovém řízení velmi dobře obstála.

Christer Eliasson: Bráníme zemědělce

Za zemědělce a potravináře v Bruselu lobují dvě významné nevládní organizace, COPA a COGECA. Viceprezident Christer Eliasson je Švéd a jako vlastník farmy s 50 holštýnskými dojnici je i členem představenstva ARLA FOOD, což je nadnárodní odbytové družstvo pro mléko a mlékárenské výrobky a zároveň do třetice je prezidentem Švédského mlékárenského svazu Svens Milk.

Celostátní seminář pořádaný Zemědělským svazem ve spolupráci s agrární komorou

Po vstupu ČR do EU jsme museli co nejrychleji a v celém rozsahu zvládnout principy a pravidla Společné zemědělské politiky. Vcelku jsme obstáli. Nyní je na pořadu dne obtížnější situace, kdy na společném trhu potravin pro 460 milionů obyvatel rozhodují o odbytu řetězce, které vyvíjejí mimořádný cenový tlak na zpracovatele a i na nás prvovýrobce.

(podle AKČR)

Legislativa

Upozornění na změnu živnostenského zákona v § 31 odst. 17

V souvislosti s platností zákona č. 215/2005 Sb., o registračních pokladnách se změnil s účinností ode dne **1.7.2005** živnostenský zákon v § 31 odst. 17 tak, že dosavadní text ve znění „Podnikatel je povinen vydat na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby“ byl nahrazen textem „**Podnikatel je povinen vydat zákazníkovi doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby, přesahuje-li cena částku 50,- Kč**“.

Tato změna živnostenského zákona je vyjádřena v § 24 zákona č. 215/2005 Sb., o registračních pokladnách.

Nová právní úprava znamená, že od 1. července 2005 je podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) podnikatel povinen vydat doklad o prodeji zboží nebo poskytnutí služby vždy, když cena přesahuje částku 50,- Kč.

V §3 odstavec 3 živnostenského zákona je vyjmenováno, která činnost **fyzických osob** není brána jako živnost (Zemědělství se týkají body e) a f)), a tudíž nemusejí mít živnostenské oprávnění.

Pro zemědělské podnikatele z toho vyplývá, že pokud podnikají na základě živnostenského oprávnění povinnost vydat zákazníkovi doklad se jich týká. **Pokud nepodnikají na základě živnostenského oprávnění (což je většina zejména u fyzických osob, jelikož jsou zapsáni v evidenci zemědělského podnikatele), stvrzenky vydávat nemusí.**

Informace z EU

20.6.2005 - zasedání COPA/COGECA – pracovní skupina ovoce a zelenina - Brusel

Zasedání této pracovní skupiny se zúčastnil ing. Matoušek, stálý zástupce AKČR v Bruselu a dále tajemníci Zelinářské a Ovocnářské unie ing. Vlček a ing. Ludvík

Ke společné organizaci trhu s čerstvým ovocem a zeleninou (CMO) nikdo z EU-15 nemá zásadní připomínky, všichni volají po zjednodušení. Pro většinu nových zemí EU je situace zcela jiná, tržní a producentské organizace nejsou ve velké většině rozvinuty a jen u některých druhů ovoce či zeleniny to funguje.

Pohled jednotlivých zemí:

Belgie: Zatím je všeobecně dobrá situace u CMO, ale pěstitelé odmítají jednotné sazby plateb

Francie: Spokojeni s CMO, ale reforma v sektoru až od příštího roku. Dělají se úvahy a analýzy o dopadu.

Portugalsko: Země má velké starosti s dopadem sucha, to překrývá potřebu řešit otázky CMO.

Litva: nemá zkušenosti, ministerstvo uvažuje o odpojení plateb.

Malta: chybí zkušenosti, začínají zakládat CMO.

Španělsko: CMO zatím fungovaly dobře

Švédsko: CMO fungují dobře, země je rozdělena na 5 regionů a každý má jinou formu podpor.

Nemožnost výměny mezi regiony.

Itálie: Koncepce ministerstva je taková, že nejprve chce reformovat trh s čerstvým ovocem,

Německo: Po fiasku okolo evropského rozpočtu se neví, kolik nakonec zbude peněz v zemědělském rozpočtu. Soustřeďují se na restrukturalizaci organizací, chtějí se více spojit proti tlaku distribuce.

Holandsko: CMO zachovat v dnešní podobě.

Dánsko: podobně jako Holandsko, CMO pracují dobře.

Rakousko: spokojeni s CMO.

Finsko: jen malé změny u CMO, stížnost na velkou byrokracii.

Francouzský zástupce se zde zmínil o obrovském nárůstu vývozu hub z Polska. Tyto vývozy směřují hlavně do Dánska, ale i na ostatní trh EU **za ceny, kterým nikdo nerozumí!**

Za poslední dva roky se vývoz hub ztrojnásobil. Požadavek na kontingenty pro vnitřní trh EU, aby se trh stabilizoval.

Dále uvedl, že polská produkce se trojnásobně zvýšila. Velmi nízké ceny za polské houby silně ohrozily stabilitu dánského trhu. A tato situace se ještě zhoršuje, protože jde o dodávky do „hard discounts“, které dál ničí trh.

Řízení rizik.

Problémy s rozdělením rizik na tržní a přírodní katastrofy. Podle toho, jaká je šance, že se dosáhne dohody s vládou a pojišťovnami o možnostech pokrytí těchto rizik.

Němci si myslí, že tržní krize je možné řešit přes CMO a různé druhy spolufinancování.

Švédsko: problémy s vládou, ta nikdy nepřijala definici zemědělských katastrof.

Francouzi mají u tržních krizí na mysli plné využití CMO a také dobře využít fondy vyčleněné z modulace.

U přírodních katastrof zatím vláda nic nerozhodla, má se to zahrnout do příští politické orientace. Diskuse o rozdílech mezi kalamitami (místní) a katastrofami (velký rozsah).

Rada zemí má rozpracované různé koncepce řízení rizik, existuje různý stupeň spolupráce s pojišťovnami a v některých zemích je určitá vládní záruka. Ale neexistuje jednotná koncepce pro EU a podle diskuse to nebude nijak jednoduché, dojít k společné pozici.

Byl předložen dokument Komise: Rizika a krize v zemědělství.

V něm se dává přehled o:

Typy rizik: Lidský faktor nehody

Rizika spojená s požáry, krádeží, poškozením budov,

Finanční rizika

Rizika z odpovědnosti (spojená se všemi aktivitami)

Rizika spojená s produkcí

Rizika u vývoje cen

Hodnocení rizik:

- výkyvy ve výnosech
- výkyvy v produkci
- regionální rozdělení

Krize: Přírodní katastrofy

Nemoci a nákazy

Ekonomické faktory (konjunkturální).

Přístup na trh (a strukturální problémy).

Řízení rizik v zemědělství.

Veřejné podpory

Vzájemné fondy

Pojištění

Předložení návrhu Komise Codex Alimentarius o standardech pro jablka (velikostní třídění).

Návrh byl předložen IFAP (Federace zemědělských producentů).

Jednalo se o šest kategorií. Ale organizace Copa/Cogeca chtějí toto zavedení odložit nejméně do roku 2007 nebo 2008.

21.6.2005 - zasedání poradní skupiny pro ovoce a zeleninu při Evropské komisi za účasti organizací CPE, CEJA, CELCAA, CIAA, EFFAT, BEUC, BEE, IFOAM (EU) a hostů.

Zasedání poradní skupiny pro ovoce a zeleninu svým obsahem z velké části kopírovalo jednání pracovní skupiny pro ovoce a zeleninu COPA/COGECA ze dne 20.6.2005, avšak již

s dopracovanými materiály pro EK, ER a EP. Zúčastnili se jednání za ČR – ing.Vlček a ing.Ludvík. Body z jednání:

- ❑ Velká diskuse se opětovně vedla kolem reformy společné agrární politiky (CAP) a společné organizace trhu (CMO) s ovocem a zeleninou ve vazbě na vrcholná jednání EU. Různorodé návrhy zástupců jednotlivých organizací nevedly ke koordinovanému závěru. Shoda panuje ve zjednodušení podmínek.
- ❑ Byla zopakována problematika produkce hub
- ❑ Rizika a krizový management v zemědělství. Bylo představeno komuniké EK COM(2005)74 pro ER a EP pro diskuzi před schvalováním v Evropském parlamentu na podzim t.r.
- ❑ Dále byly diskutovány mezinárodní záležitosti jako je zejména rostoucí dovoz z Číny po jejím vstupu do WTO a problematika kritérií WTO, nepřípustné zasahování WTO do záležitostí COPA/COGECA nebo režim dovozu banánů.
- ❑ Bezpečnost potravin. Poradní skupina byla seznámena s návrhy nařízení na používání některých přísad do potravin. Dále se probírala fyto-sanitární problematika dovozu citrusů z Egypta.
- ❑ Byla podána informace o evropské platformě „Dieta, fyzická aktivita a zdraví“
- ❑ Byla diskutována otázka využití operačních fondů odbytových organizací pro ovoce a zeleninu pro programy na bázi životního prostředí. Nejen v tomto bodě se střetávali v diskusi názory producentů a zástupců ekologické odborné veřejnosti. Ostrá diskuse vyvrcholila označením požadavků zástupců ekologické produkce jako „ekoterorismus“.

(ML)

Jahody

Čína odmítá odpovědnost za dovozy mražených jahod

Čína odmítla tvrzení, že je odpovědná za nárůst dovozu mražených jahod do Evropské unie. Ta na popud Polska zahájila šetření, které má ověřit výrazné zvýšení dodávek jahod nejen z Číny, ale i z Maroka. Jeden z představitelů čínského zemědělského sektoru řekl agentuře Reuters, že Evropská komise zahájila šetření proto, že se Polsko chce zbavit konkurence. Komise zjišťuje, zda opravdu došlo k náhlému zvýšení dodávek jahod z obou zemí. Pokud najde důkaz o nárůstu, mohla by na dovoz uvalit kvóty, které by chránily trh EU.

"Čína nemůže být viněna z prudkého nárůstu. Skutečným důvodem je, že Polsko, Čína a Maroko jsou třemi hlavními dodavateli jahod do EU a Polsko chce nyní ostatní dvě země vytlačit z tohoto obchodu," prohlásil představitel čínské Komory vývozců a dovozců potravin a dobytka. Dodal, že ne náhodou bylo vyšetřování zahájeno tak brzy po loňském vstupu Polska do EU. Čínský vývoz jahod do EU se podle tohoto představitele v roce 2003 ztrojnásobil, protože v Evropě byla na rozdíl od Číny slabá sklizeň. V loňském roce se však vývoz snížil o 30 procent a letos by měl zaznamenat další pokles. Peking se již v letošním roce dostal s EU do sporu kvůli svému vývozu textilu a obuvi. Dodávky textilu Čína po dohodě omezila, zatímco export obuvi EU podobně jako dovoz jahod vyšetřuje, píše agentura Reuters.

(ČTK)

Alergii na jahody vyvolává obsažené červené barvivo

Výzkumníci z univerzity v Lundu identifikovali alergen v jahodách. Protein, který vyvolává u citlivých osob svědění a otoky v ústech a v krku, je složkou červeného barviva jahod. Bylo zjištěno, že u lidí, kteří jsou alergičtí na červené jahody světlé odrůdy alergie nevyvolávají. Každoročně ve Velké Británii zemře v důsledku potravinové alergie asi osm lidí, 90 % alergií vyvolává mléko, vejce, arašídý, ořechy (vlašské, kešu), ryby, mořské plody, sója a pšenice.

Vyhodnocení ztrát u ovoce vlivem mrazu – rok 2005

Na základě odhadu sklizně z 15.6.2005, dlouhodobé průměrné sklizně a cen ovoce, byla dopočtena výše ztráty na letošní úrodě vlivem zejména jarních mrazů. Všechny použité údaje v tabulce jsou od státních institucí.

druh ovoce		odhad sklizně ovoce k 15.6.2005	pětiletý průměr sklizeň r. 2000 - 2004	odchylka	Ztráta v mil. Kč
jablka	t	119 447	162 976	- 43 529	220 mil.
hrušky	t	1 991	2 121	- 130	10 mil.
třešně	t	1 325	2 247	- 922	30 mil.
višně	t	9 742	9 142	+ 600	-
meruňky	t	3 140	4 103	- 963	20 mil.
broskve	t	5 233	6 636	- 1 403	20 mil.
švestky	t	5 446	3 803	+ 1 643	-
angrešt	t	47	80	- 33	-
rybíz červený	t	2 511	2 453	+ 58	-
rybíz černý	t	208	387	- 179	-
maliny	t	49	42	+ 7	-
celkem	t	147 146	194 014	- 46 868	300 mil.
Zdroje dat		ÚKZÚZ Brno	Mze Praha	dopočet ztrát dle cen ČSÚ	

Zpracoval: ing.Martin Ludvík, Ovocnářská unie ČR - Stav k 1.7.2005

Ze zahraničí

Polsko: Bobulovin bude méně

První odhady sklizně bobulovin prováděné institutem ve Skierniewicích předpokládají letošní sklizeň o 8 % nižší než byla loňská (viz tabulka). Je otázkou, zda se sklídí celá předpokládaná sklizeň. Vloni byly tak nízké ceny černého rybízu (necelé 3 Kč/kg), že se třetina produkce vůbec neskázela. Odborníci předpokládají, že pokud se ceny nezvednou, dojde k masivní likvidaci porostů. Polští školkaři prodali výpěstky černého rybízu původně určeného pro domácí trh na

Ukrajinu. Velmi špatná je letos však cena jahod pro zpracování. Jsou velké zásoby z poslední sezóny a trh je pod tlakem levných dovozů zpracovaných jahod zejména z Číny. Ceny odstopkovaných jahod se pohybovaly koncem června kolem 9 Kč/kg, neodstopkovaných pak kolem 6 Kč/kg. Poklesla i cena angreštu, kterého jsou zásoby ještě z loňska. Pokles ceny byl rovněž zaznamenán u angreštu, jehož jsou také vysoké zásoby z loňska. Situaci u malin ovlivní nejvíce hlavní producent, kterým je Srbsko, ale ceny budou zřejmě nízké.

Odhad sklizně bobulovin v Polsku

Ovocný druh	Odhad sklizně v tunách	Změna proti sklizni 2004
Jahody	190.000	+ 2 %
Maliny	60.000	+ 6 %
Angrešt	25.000	+ 25 %
Borůvky	4.000	+ 3 %
Černý rybíz	100.000	- 30 %
Červený rybíz	40.000	- 23 %

(dle ZMP)

Nový Zéland: Kiwi s červenou dužninou

Na Novém Zélandu jsou šlechtěny plody kiwi s červenou, oranžovou či fialovou dužninou a v různých velikostech. Novozélandští pěstitelé vyšlechtili kiwi s červenou dužninou, které, pokud jde o Evropu, přijde nejdříve na trh ve Velké Británii. Velikostí se červené kiwi podobá zelenému, povrch je však hladší. Nyní vědci experimentují se šlechtěním zlatého kiwi s červenoskvřitnou dužninou a také oranžového a fialového kiwi. Pokusy se také týkají velikosti plodů. Cílem jsou drobné plody jako jednohubky, ale také plody velikosti salátové okurky.

(Obst.-, Gemüse- u. Kartoffel-Verarbeitung, 90, 2005)

EU: Některé země budou muset vrátit dotace

Vlády některých evropských zemí budou muset vrátit Evropské unii zemědělské dotace za celkových 244 milionů eur. Země tuto částku buď nevyužily nebo jí použily v rozporu s unijními pravidly. Mezi zeměmi, které se na zmíněné částce podílejí nejvíce, jsou Francie, Itálie, VB a Řecko. Česká republika unijnímu rozpočtu nebude muset vracet ani euro. Francie musí vrátit přes 63 milionů eur, které jí unie nesprávně vyplatila na pěstování ovoce a zeleniny. Řecko porušilo pravidla unie při rozdělení dotací na chov hospodářských zvířat a udržování půdního fondu. Přijde kvůli tomu o 60 milionů eur. Británie a Itálie do stanoveného termínu nerozdělily dotace a vrátí 49 milionů eur, resp. 29 milionů eur. Komise kontroluje využití zemědělských dotací zhruba třikrát do roka. Celkem subvence dosahují kolem 44 miliard eur ročně. Pokud země odmítne špatně vydané subvence vrátit, může jí komise platby dalších zemědělských dotací zastavit.

(Euroskop)

Německo

Nízké ceny malin

Odbytové ceny německých producentů malin poklesly. Ceny malin byly v hlavní sezóně nižší než v posledních několika letech. Nabídka u čerstvých malin je vyšší než poptávka a to snižuje ceny.

Zásoby jablek

K 1.7.2005 bylo v německých skladech stále ještě 33 tisíc tun loňských jablek. Přitom vloni touto dobou bylo na skladě jen 2,3 tisíce tun (předloni 5 tisíc). Trh tak bude zásobován prakticky až do nové sklizně. A to odbyt jablek v červnu byl meziročně o 14 % nižší.

Francie

Odhad sklizně jablek

První francouzský odhad sklizně jablek předpokládá úrodu ve výši 1,93 miliónu tun. Jde o průměrnou sklizeň (dlouhodobý průměr 1,96 mil. tun). Sklizeň se tak proti loňsku předpokládá vyšší o 3 %.

Odhad sklizně hrušek

První francouzský odhad sklizně hrušek předpokládá úrodu ve výši 230 tisíc tun. Jde o průměrnou sklizeň (+ 1 % proti dlouhodobému průměru). Sklizeň se proti loňsku předpokládá vyšší o 8 %.

Z domova

České ženy: 41 % upřednostňuje české produkty

Podle výzkumu agentury STEM/MARK preferuje 41 procent nakupujících žen potraviny domácích výrobců, dvě procenta dávají přednost výrobkům ze zahraničí a zbývajících 57 procent hospodyň původ potravin při nakupování neovlivňuje. Výzkum byl zaměřen na znalost značky kvalitních domácích potravin Klasa, kterou uděluje českým potravinářským a zemědělským výrobkům ministr zemědělství od roku 2003. Šest procent dotázaných jmenovalo značku spontánně, s nápovědou si na ni vzpomnělo 17 procent.

Z průzkumu dále vyplývá, že tuzemské hospodyně nakupují potraviny takřka denně, což je v rozporu se vzrůstajícím trendem víkendového nakupování.

Ministerstvo zemědělství: Osvěta k programům EU na rozvoj venkova

Od roku 2007 bude v zemích EU podporováno podnikání na venkově prostřednictvím nového Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Rada ministrů zemědělství schválila 20. června t.r. Nařízení k tomuto fondu, čímž stanovila rámce možných podpor. V ČR by tak v letech 2007 až 2013 mohlo do rozvoje venkova plynout až 126 miliard korun, včetně 25 % spolufinancování z národních zdrojů. Nyní je na nás, abychom dle našich priorit upřesňovali jednotlivé programy. MZe zahajuje nad připravovanými programy širokou diskusi. První z plánovaných seminářů se konal 14. července 2005 v sídle MZe, za účasti zástupců nevládních agrárních organizací, potravinářů a Svazu měst a obcí.

Cílem semináře je podrobně informovat představitele nevládních organizací o struktuře a prioritách fondu EAFRD, a dále stanovit v součinnosti s nimi termíny a obsah následné série seminářů, určených široké zemědělské a venkovské veřejnosti. Tato veřejná osvětová setkání by

se měla uskutečnit v podzimních měsících. Účelem je dostat včas k potenciálním příjemcům budoucích podpor veškeré potřebné informace a pomoci jim připravit se na čerpání financí z fondu EAFRD v co největším rozsahu. Podstatné je, že EAFRD bude fungovat jako jediný fond určený na podporu rozvoje venkova. Zahrne současný Operační program Zemědělství, Horizontální plán rozvoje venkova a programy LEADER+ a LEADER ČR. Navíc bude obohacen o nová opatření pro lesní hospodářství, péči o oblasti NATURA 2000, péči o kvalitu vody, širší podporu rozvoje venkova nebo kvality potravin. Tyto činnosti nejsou v současné době podporovány z programů MZe. Počítáme s tím, že administrace všech podpor v rámci fondu EAFRD bude fungovat i nadále přes jednu platební agenturu – tedy Státní zemědělský intervenční fond, který je k tomuto účelu již akreditován Evropskou komisí.

Vzhledem ke zkušenostem s předvstupním programem SAPARD a se současným Operačním programem Zemědělství a Horizontálním plánem rozvoje venkova předpokládáme značný zájem o maximální využití možnosti rozvoje venkova v rámci programu EAFRD. Snahou ministra zemědělství Petra Zgarby je také zachovat těsnou kontinuitu mezi současnými programy rozvoje venkova a budoucím programem EAFRD.

(dle Mze)

Smutné sdělení

Zemřel čestný člen Ovocnářské unie České republiky

Pana Jiřího Slámu jsem blíže poznal na Ovocnářských dnech v Hradci Králové v roce 2000, kde přednášel. Během týdenního pobytu, kdy navštívil i významné ovocnářské podniky našeho regionu, jsem se já i mnozí kolegové dozvěděli mnoho z jeho dlouholeté ovocnářské a školkařské praxe, kterou absolvoval během svého života v mnoha zemích světa.

Jeho mentalitu, dobrou povahu i rodinu jsem poznal v době služební cesty do Kanady, při příležitosti Zahradnického kongresu v roce 2002. V té době, kdy se mu blížilo 80 let věku, byl jeho elán, pracovní nasazení a nadšení pro ovocnářství nevídaný. Celou dobu mého pobytu se stále něco dělo. Když už jsme se v terénu neseznamovali s činností ovocnářských a školkařských firem, tak jsme o odborné tématické diskutovali a bylo jedno, je-li neděle a nebo pozdní večer. Stále to byl on, kdo debatu inicioval, kdo sděloval své zkušenosti, které za svůj dlouhý život v jedné profesi získal. Měl neustálý zájem o vše nové, co se v ovocnářství děje. Vždyť je to pár týdnů, co jsme mu z Holovous posílali do Kanady odborné texty a materiály, které mu, jak mi následně sdělil, zase rozšířily profesní znalosti ze země, kterou miloval.

Byl to člověk, který i po více jak po 50 ti letech emigrace, ctěl zemi, kde se narodil, rád o ní a vždy s úctou mluvil a rád se do České republiky vracel. Jeho krásný vztah k početné rodině, hrdost na svoji profesi, přátelská a klidná povaha, optimismus a stále dobrá nálada s velkou pokorou k lidskému životu, jsou rysy osobnosti pana Jiřího Slámy.

Mě osobně zarmoutil pan Jiří Sláma pouze jednou a to tím, že náhle zemřel. Vím, že měl naplánováno, sejít se s přáteli v České republice letos v létě. Tento plán, jako jeden z mála v životě pana Slámy, zůstane nenaplněn.

Jeho památka však bude u jeho přátel v České republice navždy zachována.

Ing. Václav Ludvík
ředitel VŠÚO Holovousy s.r.o.

Nové odrůdy

Popisy nově registrovaných odrůd jádovin

Odrůdy ovocných druhů lze identifikovat podle jejich pomologického popisu, který může zahrnovat hodnocení morfologických, hospodářských a užitkových vlastností, výsledky fenologických pozorování, ale i organoleptická hodnocení. Vzhledem ke značnému množství hledisek, které lze v pomologickém popisu upřednostnit, může být jedna a tatáž odrůda popsána různými autory velmi rozdílně. Pro potřebu úřední certifikace rozmnožovacího materiálu a jeho kontrolu na trhu je tudíž nezbytně nutný tzv. úřední popis odrůdy. Úřední popis odrůdy je vytvořen na základě hodnocení odrůd v úředních zkouškách pro registraci odrůdy nebo pro udělení ochranných práv k odrůdě. Odrůdy jsou ve zkouškách hodnoceny podle platných mezinárodních metodik UPOV (Unie pro ochranu nových odrůd) nebo CPVO (Odrůdový úřad Společenství), které jsou pravidelně revidovány tak, aby zahrnovaly nové poznatky o sledovaném druhu, které by mohly zpřesnit popisy odrůd, ale i eventuální další projevy již sledovaných znaků (např. rozšíření barevné škály apod. V rámci klasifikátorů výše uvedených metodik jsou sledovány znaky kvalitativní (většinou jsou hodnoceny pouze bodovou stupnicí) a znaky kvantitativní (lze je hodnotit vážením, měřením nebo jinými fyzikálními nebo chemickými metodami). V konečném úředním popisu jsou však i znaky kvantitativní převedeny na bodovou stupnici pomocí tzv. odrůd příkladů, které jsou součástí uvedených metodik. Odrůdy příklady hrají významnou roli, neboť reprezentují jednotlivé stupně projevu sledovaného znaku (např. velikost plodu malá, střední, velká, barva květu bílá, nažloutlá, narůžovělá apod.) a zajišťují relativní harmonizaci pohledu na sledovaný znak bez ohledu na místo a hodnotící osobu. Hodnocení jednotlivých znaků tedy vychází především z neustálého porovnávání a sledování relací mezi odrůdami. Můžeme říci, že čím větší je kolekce odrůd na zkušební lokalitě tím preciznější většinou jsou popisy odrůd. Samozřejmě je nutno počítat s určitými rozdíly v popisu té samé odrůdy v rámci různých lokalit, avšak značný počet znaků z dobře vytvořené úředního popisu může být použitelný pro identifikaci odrůdy ve více zemích. Úřední zkoušky provádí v České republice Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Odbor odrůdového zkušebnictví na svých zkušebních stanicích Želešice, Lysice a Lednice. Úřední popisy sestavené na základě hodnocení odrůd na těchto stanicích jsou rozšířeny o informace o některých důležitých hospodářských a organoleptických vlastnostech, které je možné v rámci založených pokusů hodnotit. V následujících příspěvcích budou uvedeny odrůdy hrušní a jabloní registrované v České republice v letech 2002 až 2005. Celkem bylo v tomto období registrováno 13 odrůd hrušní a 22 odrůd jabloní. Ve Státní odrůdové knize České republiky je v současnosti zapsáno 44 odrůd hrušní a 99 odrůd jabloní. Poměrně vysoký počet nových odrůd odráží trend rozšiřování daných plodin a jejich užití praxí.

Nově registrované letní a podzimní odrůdy hrušní

Nové odrůdy pocházejí ze šlechtitelské „dílny“ stanice v Těchobuzicích, dnes Sempra Litoměřice, s. r. o. a ve třech případech ze spolupráce s VŠÚO Holovousy, s. r. o. Hrušně jsou plodinou, která se obměňuje a rozšiřuje v přibližně pětiletých intervalech. Je to možná tím, že nové odrůdy nejdou tak na odbyt jako novinky u jiných plodin. I přesto, že z hlediska agrotechniky je pěstování hrušní jednodušší než jabloní, školkařský sektor tedy prvovýrobci neprojevují dostatečný zájem o šlechtitelský materiál, zejména novějších odrůd. Množí se stále starší a zahraniční odrůdy, které mají dlouholetou tradici u konzumentů a tak je toto rozšíření nových odrůd na malopěstitelích, kteří nezaručují žádoucí uvedení novinek do produkčního

pěstování. Šlechtitelské firmy by se měly více zaměřit na reklamu moderních odrůd, abychom o ně nakonec nepřišli. Není výjimkou, že se s některými shledáváme v pěstitelských kolekcích a šlechtitelských programech mimo ČR.

* skupina letní

Odrůda 'Milada' byla vyšlechtěna pod označením TE-5230, křížením odrůd 'Eliška' x 'Hardyho', registrována v roce 2003. Žadatelem o registraci – firma Sempra Praha, a. s.. Strom roste středně bujně, habitus koruny má polovzpřímený charakter. Koruna bývá dostatečně zahušťována středně dlouhým a tlustým, avšak málo rozvětveným obrostem, má sklon k vyholování větví. Plodí na krátkém dřevě, jednotlivě, probírku nevyžaduje. Stopka je středně dlouhá a tlustá, napojena v ose plodu. Plod je velký, slabě nesouměrný, vypuklého (baňatého, baňkovitého) tvaru. Slupka tenká, slabě drsná, základní žlutozelená barva je překrytá ze 2/3 světlou rozmytou červení. Dužnina bílé barvy je středně šťavnatá, v chuti navinule sladká. Sklízí se ve druhé polovině srpna, konzumně dozrává koncem srpna, ve skladu vydrží do poloviny září. Je určena pro pěstování ve všech polohách. Afinita s kdouloňovými podnožemi je dobrá, použití semenných hrušňových podnoží je vhodnější.

* skupina podzimní

Odrůda 'Blanka' byla vyšlechtěna pod označením TE-2036, křížením odrůd 'Drouardova' x 'Boskova lahvice', registrována v roce 2004. Žadatelem o registraci – firma Sempra Praha, a. s.. Strom roste středně bujně, habitus koruny má polovzpřímený charakter. Koruna bývá dostatečně zahušťována středně dlouhým a tlustým, avšak málo rozvětveným obrostem, obrůstání krátkým plodonosným obrostem je střední. Plodí brzy a hojně na krátkých trnech. Stopka středně tlustá, krátká až středně dlouhá, napojená v ose plodu. Plod je velký, slabě nesouměrný, tvar z profilu vypuklý, rozšiřuje se ke kalichu. Základní barva slupky žlutozelená, krycí barva oranžovočervená ve formě líčka, které se objevuje na osluněné straně plodu. Slupka středně tlustá, na povrchu suchá, středně rzivá v okolí kališní jamky. Dužnina bílá, pevná, středně šťavnatá až šťavnatá, křehké konzistence, v chuti nasládlá a aromatická. Sklizňová zralost koncem září, konzumně nazrává již v listopadu, skladovatelnost je do ledna. Je určena pro pěstování ve všech polohách. Afinita s kdouloňovými podnožemi je dobrá, použití semenných hrušňových podnoží je vhodnější.

Odrůda 'Denisa' byla vyšlechtěna pod označením TE-1839, křížením odrůd 'Clappova máslovka' x 'Boskova lahvice', registrována v roce 2005. Žadatelem o registraci – firma Sempra Praha, a. s.. Strom roste středně bujně, habitus koruny má rozložitý charakter. Koruna bývá dostatečně zahušťována dlouhým a středně tlustým obrostem, který se jen částečně větví, obrůstání krátkým plodonosným obrostem je střední. Plodí převážně na krátkých trnech. Stopka středně tlustá až tlustá, dlouhá, napojená šikmo k ose plodu. Plod velký, slabě nesouměrný, tvar z profilu vypuklý (baňatý), s nejširším místem blíže kalicha. Základní barva slupky žlutozelená, krycí barva růžovočervená, jen na osluněné straně plodu. Slupka středně tlustá, na povrchu drsná, plocha rzivosti po celém plodu je velmi nízká. Dužnina bílé barvy, středně pevná, středně šťavnatá, křehké konzistence v je chuti nasládlá a aromatická. Sklizňová zralost od poloviny září, konzumně nazrává koncem října, se skladovatelností do prosince. Je určena pro pěstování ve všech polohách. Afinita s kdouloňovými podnožemi je dobrá. Při užití semenných hrušňových podnoží je výhodnější použít mezištepování odrůd 'Hardyho' nebo 'Konference', které tvoří rovný kmen, oproti popisované odrůdě.

Odrůda 'Hardyho' objevena jako semenáč neznámého původu ve Francii, registrována v roce 2002. Žadatelem o novou registraci – firma Sempra Praha, a. s. Strom roste bujně, habitus koruny má polovzpřímený, později rozložitý charakter. Koruna bývá dostatečně zahušťována dlouhým a středně tlustým nerovným obrostem, který se jen částečně větví, obrůstání krátkým plodonosným obrostem je střední. Plodnost je brzká, plodí ve shlucích na četném krátkém plodonosném obrostu. Plody vyžadují probírku, bez ní střídá i velikost plodů bývá často rozdílná. Stopka je tlustá a středně dlouhá, na konci zahnutá a napojená v ose plodu, někdy se závaem na plodu. Plod je středně velký, slabě nesouměrný, vypuklého (baňatého) tvaru. Základní barva slupky je žlutozelená, na skládce pak žlutá, červená krycí barva bývá ve formě nevýrazného líčka na osluněné straně. Slupka je středně tlustá, výrazně celokrajně rzivá, na omak drsná a suchá. Dužnina bílé barvy je máslovité konzistence, velmi šťavnatá, v chuti sladce navinulá a aromatická. Sklizňová zralost připadá na konec září, konzumně plody dozrávají v listopadu, skladovat je lze až do ledna. Předností odrůdy je výborná afinita s kdouloňovými podnožemi. Její užití je všestranné, používá se i jako mezikmen u odrůd slaběji rostoucích, nerovně rostoucích ve kmeni nebo těch, které vykazují špatnou afinitu s kdouloní. Je vhodná do úrodných půdách, středních a teplých oblastí s dostatečnou vláhovou bilancí.

Odrůda 'Karina' byla vyšlechtěna pod označením TE-6.914, křížením odrůd 'Williamsova červená' x 'Konference', registrována v roce 2004. Žadatelem o registraci – firma Sempra Praha, a. s.. Strom roste středně bujně později slabě, habitus koruny má polovzpřímený až vzpřímený charakter. Koruna bývá dostatečně zahušťována dlouhým a středně tlustým nerovným obrostem, který se jen částečně větví, obrůstání plodonosným obrostem je střední. Plodnost je brzká, plodí ve shlucích na četném krátkém obrostu. Plody vyžadují probírku, bez ní je často znát rozdílná tvarová nevyrovnanost plodů. Stopka dlouhá, středně tlustá až tlustá, napojena šikmo k ose plodu. Plod velký, silně nesouměrný, tvar z profilu vydutý (lahvicovitý). Základní barva slupky žlutá, krycí barva světle červená, celokrajně rozmytá. Povrch plodu je nerovný, slupka tenká, hladká, bez rzivosti. Dužnina bílá, měkká, šťavnatá, jemné konzistence, v chuti sladká. Sklizňová zralost bývá začátkem září, konzumní zralost v polovině září, skladovatelnost do října. Afinita s kdouloňovými podnožemi je dobrá, použití semenných hrušňových podnoží je vhodnější. Je určena pro všechny oblasti s dostatečnou vláhovou bilancí.

Odrůda 'Monika' byla vyšlechtěna pod označením TE-H-97/73, křížením odrůd 'Boskova lahvice' x 'Pařížanka', registrována byla v roce 2003. Žadatelem o registraci – firma Sempra Praha, a. s. Strom roste bujně, habitus koruny má vzpřímený charakter. Koruna bývá dostatečně zahušťována dlouhým a středně tlustým rovným obrostem, který je větvený, obrůstání plodonosným obrostem je vysoké. Pro kvalitní oslunění plodů je nutný letní řez. Plodnost je středně pozdní, plodí ve shlucích i jednotlivě na krátkém plodonosném obrostu. Plody vyžadují probírku, bez ní se objevuje rozdílná tvarová nevyrovnanost plodů. Stopka je středně tlustá, dlouhá, napojená šikmo k ose plodu. Plod je středně velký, slabě nesouměrný, úzce kuželovitého tvaru. Slupka tenká, středně prorezivělá, na líčku méně rzivá. Základní barva žlutozelená je v období zralosti žlutá, krycí barva však chybí. Dužnina je nažloutlá, šťavnatá, středně pevná a křehké konzistence, v chuti navinule sladká až nasládlá. Sklizňová zralost nastává začátkem října, konzumní zralost koncem listopadu, skladovatelnost jen do prosince. Afinita s kdouloňovými typy podnoží je výborná. Vhodná pro pěstování v teplých i chráněných středních polohách s dostatkem vláhy.

(Autor: Ing. Dušan Nesrsta, ÚKZÚZ Želešice)

Zájezd

Předběžný program tematického zájezdu na Slovensko pořádaného OUMS Brno ve dnech 31. 8. – 2. 9. 2005

31. 8. 2005 6⁰⁰ hod z Brna, Hroznová 2 (areál ÚKZÚZ Brno)

Středa - Odjezd:

Směr Uherské Hradiště, Trenčín, Bánovce n. B., (150 km)

9:00 hod.- Fructop Ostratice, s.r.o. Ing. Šebo M., Sady, školky

SK Fruit Ostratice, Ing. Dokupil Martin

12:30 hod.- ÚKSUP Velké Ripňany, hlavní odrudová zkušebna pro ovoce,
evidence sadů SR, Ing. Samuel. Michalko

16:00hod.- Plantex Veselé s.r.o., Ing. Varga Marian, ovocnářský a školkařský podnik,
prodejní středisko, manipulační hala, klimatizovaný sklad,
ubytování Piešťanoch, večer prohlídka lázeňského města

1. 9. 2005 – snídaně

čtvrtek – na Slovensku volný den, svátek (den ústavy SR)

prohlídka vodního díla na Dunaji Gabčíkovo – Nagymaros

Návštěva termálních lázní Velký Medér (Čalovo), (nebo Podhajské)

2. 9.2005. – snídaně v hotelu

pátek

8:00 hod. Polnohospodár Nové Zámky, a.s., Ing. Sekera Petr, ovocné sady,
manipulační sklad

10:30 hod. Polnohospodárske družstvo Zemné, Kosík Jozef
ovocné sady, manipulační sklad

15:00 hod. Danubius Fruct, s.r.o., Dunajská Lužná, Ing. Vozár Jozef, ovocné sady,
chladírna a manipulační sklad

Cesta zpět přes Bratislavu a Břeclav.

Informace pro účastníky zájezdu: podá ing.Jiřina Homolová na tel:724047937

HACCP – stanovení systému kritických bodů

Účastníci letošního školení MSOU na Skalském Dvoře a VČOU na Seči slyšeli přednášku zástupců Státní zemědělské a potravinářské inspekce o povinnosti zavést systém kritických bodů, kde je od 1. 5. 2005 povinností provozovatelů potravinářských podniků mít zavedený systém kritických bodů. Povinnost se také vztahuje na všechny osoby, které manipulují s potravinou. **Tedy povinnost mít zaveden tento systém mají i všichni ovocnáři, kteří jakýmkoliv způsobem manipulují s ovocem, skladují, třídí, balí, expedují, dopravují či jinak nakládají s ovocem.** Současně musí být do tohoto data ověřeno správné fungování tohoto systému. Tato povinnost je uložena zákonem č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o potravinách“) resp. vyhláškou č. 147/1998 Sb., o způsobu stanovení kritických bodů v technologii výroby, ve znění pozdějších předpisů.

Podle ustanovení § 3 odstavce 1 písm. j) zákona o potravinách jsou provozovatelé potravinářských podniků povinni určit ve všech fázích výroby a uvádění do oběhu technologické úseky (kritické body), ve kterých je největší riziko porušení zdravotní nezávadnosti, způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem, provádět jejich kontrolu a vést o tom evidenci (=

zavedení systému HACCP). **Ti, kteří nemají tento systém zaveden, mohou být při kontrole v současné době pokutováni.** Každá i ovocnářská firma má svoje specifické podmínky a proto nelze vytvořit jeden univerzální systém platný pro více firem. Zpracování tohoto systému je možné si nechat zpracovat některou firmou, která se tím zabývá nebo je možné si systém zpracovat sám, jelikož dle zákona nemusí být certifikován. Níže uvádíme několik základních pojmů:

1. Na koho se tato povinnost vztahuje?

Tato povinnost se vztahuje na všechny provozovatele potravinářských podniků (míněni jsou podnikatelé – fyzické nebo právnické osoby). Těmi jsou podle nařízení EP a Rady (ES) č. 178/2002 všichni ti, kdo vykonávají činnost související s jakoukoliv fází výroby, zpracování a distribuce potravin, s výjimkou prvovýroby určené pro osobní potřebu a domácí přípravy potravin, manipulaci s nimi nebo jejich skladování za účelem domácí spotřeby.

Potravinou se pak rozumí jakákoliv látka nebo výrobek, zpracovaný zcela či částečně nebo nezpracovaný, který je určen ke konzumaci člověkem nebo u kterého lze důvodně předpokládat, že je člověk bude konzumovat.

Na základě výše uvedených skutečností lze odvodit, že povinnost zavést kritické body mají nejen výrobci potravin, ale i prvovýrobci (zemědělci), obchodní firmy, distributoři, prodejci, přepravci a v neposlední řadě např. i výrobci potravinářských aditiv.

2. Co je to „kritický bod“?

Za kritický bod lze považovat takový technologický úsek, ve kterém je největší riziko porušení zdravotní nezávadnosti potravin a v němž lze uplatnit takový pracovní postup, který omezí toto riziko zcela nebo jej významně zmenší.

Takovým bodem může být ve výrobě např. technologický úsek tepelného opracování dané potravin, kdy je stanovena teplota, na kterou musí být daný výrobek zahřát, nebo naopak ochlazen, aby došlo k úplnému zničení mikrobů nebo omezení jejich činnosti. Při dopravě potravin může být tímto bodem např. přepravní teplota. V obchodech se pak podle skupin potravin může jednat o příjem potravin, kde lze eliminovat potraviny vykazující příznaky porušení jakosti či zdravotní nezávadnosti nebo se může jednat o teplotu skladování, vlhkost vzduchu při skladování atd.

3. Kolik kritických bodů musí být stanoveno?

Právní předpis neuvádí, kolik má mít provozovatel potravinářského podniku stanoveno kritických bodů. Proto může být v rámci systému stanoven i jeden bod pro daný výrobek nebo skupinu výrobků.

4. Může si stanovit kritické body a systém jejich sledování provozovatel sám?

Tento systém se může po prvním seznámení zdát někomu složitým a jeho zavedení nad rámec sil provozovatele, zejména pokud se jedná o fyzickou osobu. Pokusíme se proto v jednotlivých krocích vysvětlit principy jeho zavedení tak, aby si jednoduchý systém mohl zpracovat provozovatel sám.

4.1 Prvním krokem je provedení tzv. analýzy nebezpečí.

Analýza nebezpečí představuje hledání zdrojů zdravotních nebezpečí, která mohou ohrozit zdravotní nezávadnost výrobku na cestě ke spotřebiteli, respektive hledání v té části cesty, za

kteřou provozovatel potravinářského podniku zodpovídá. Výsledkem je zjištění všech možných zdrojů nebezpečí a zároveň stanovení postupů, kterými je zajištěno, že nebezpečí nevznikne. (Např. možnost nedodržení mikrobiologických požadavků – postupem, jak zajistit jejich dodržení, je zachování chladírenského řetězce na daném úseku výroby nebo distribuce. V obchodech tímto rizikem může být příjem potravin již sensoricky narušených - postupem jak tomuto nebezpečí čelit, je důsledná přejímka potravin).

Otázkou tedy je: Jsou pro daný výrobek stanoveny požadavky na zdravotní nezávadnost? Pokud ano pak by měla následovat další otázka – Mohu úroveň daného znaku ovlivnit svoji vlastní činností?

4.2 Stanovení kritických bodů

Provozovatel potravinářského podniku na základě zjištění možných zdrojů nebezpečí vymezí kroky (body), které jsou rozhodující (kritické) pro zdravotní nezávadnost výrobku a ve kterých je možné na základě nějakého znaku (stanoveného provozovatelem potravinářského podniku) sledovat, probíhá-li daný krok žádoucím způsobem. V případě nedodržení požadovaných podmínek je možné provést nápravu ještě během pracovní operace s daným výrobkem, resp. příslušnou šarží tak, aby nebyl vyroben nebo uveden do oběhu závadný výrobek.

Příklady jsou uvedeny v bodě 2. Vzhledem k variabilitě potravinářské výroby zde však není místo uvádět jejich širší výčet. Kritický bod však vždy musí mít vztah ke zdravotní nezávadnosti daného výrobku.

Otázkou v tomto bodě je: Pokud existuje nebezpečí podle bodu 4.1, kde jsou v mém potravinářském podniku body, ve kterých mohu já svoji vlastní činností úroveň těchto znaků ovlivnit resp. zabránit hrozícímu nebezpečí ?

4.3 Stanovení znaků a kritických mezí v kritických bodech

Stanovené kritické body musí mít určené znaky, na jejichž základě je možné sledovat, probíhá-li manipulace s výrobkem správně, a zároveň musí být stanovené mezní hodnoty, které signalizují případnou chybu.

Otázkou je: Jak mají být stanoveny mezní hodnoty sledovaného znaku (teploty, vlhkosti atd.) a při jaké hodnotě tohoto znaku by mohlo dojít k porušení zdravotní nezávadnosti daného výrobku?

4.4 Vymezení systému sledování v kritických bodech

Součástí systému je i popis způsobu, jakým se provádí sledování znaků v kritických bodech.

Otázkou je: Kdo, kde a kdy bude provádět sledování příslušných hodnot?

4.5 Určení nápravných opatření

Provozovatel potravinářského podniku musí mít připraven a popsán postup pro případ překročení stanovených mezních hodnot sledovaných znaků.

To znamená, že pokud je během činnosti sledování stanovených znaků (podle bodu 4.4) zjištěno, že byla překročena mezní hodnota příslušného znaku (stanoveného podle bodu 4.3), musí být stanovena a popsána příslušná nápravná opatření (nejen vlastní činnost ale i její četnost).

4.6 Zavedení ověřovacích postupů

Součástí systému je i popis ověřovacích postupů. To jsou takové postupy, kterými se ověřuje, funguje-li systém správně (zavedení systematické kontroly).

V praxi jde o to, aby u každého kritického bodu byly stanoveny ověřovací postupy potvrzující pravdivost a správnost zavedeného systému kritických bodů.

To znamená, že v pravidelných intervalech by měl být přezkoumán celý systém kritických bodů např. se zohledněním změn sortimentu nebo změnami technického vybavení daného podniku. Dále by měla být zohledněna všechna zjištěná porušení kritických mezí a tato skutečnost by měla být podnětem k modifikaci systému kritických bodů (např. zvýšení frekvence jejich sledování).

4.7. Zavedení dokumentace

Dokumentací se rozumí popis systému a zároveň i evidence záznamů sledování kritických bodů a ověřování systému.

Tato dokumentace nemá předepsanou jednotnou formu a záleží na provozovateli potravinářského podniku, v jaké podobě ji povede.

5. Poznámky k postupu zavádění systému kritických bodů

5.1 Přizpůsobení systému reálným podmínkám

Ve zcela ojedinělých případech může být při realizaci výše uvedeného bodu 4.1 – analýze nebezpečí zjištěno, že z daného výrobku, resp. z nakládání s ním žádné nebezpečí nehrozí. V tomto případě mohou být výše uvedené body 4.2 až 4.5 této skutečnosti přizpůsobeny (tzn. minimalizovány). I v takových případech je však nutné mít zavedeny ověřovací postupy (viz. bod 4.6) a o celém tomto procesu vést přiměřenou dokumentaci podle bodu 4.7.

5.2 Zpracování systému pro rozsáhlý sortiment potravin (např. v prodejnách)

Systém kritických bodů by měl být vypracován pro všechny skupiny výrobků, přičemž není vyloučeno, aby byl tento systém zaveden pro více skupin výrobků společně za předpokladu, že bude vždy brát v úvahu hledisko rizikovosti jednotlivých výrobků.

Jako nedostačující se jeví zavést systém pouze pro jednu nebo několik skupin potravin (systém by měl ošetřit veškeré potraviny). Obchody, které potraviny také vyrábí a systém kritických bodů mají zpracovaný pro svůj výrobní úsek, musí mít tento systém zavedený i pro potraviny, které pouze uvádí do oběhu.

Žádoucí je při stanovení kritických bodů zohlednit i rozdílné podmínky ve skladových prostorách prodejny s podmínkami v prostorách, kde jsou potraviny přímo nabízeny spotřebiteli.

6. Musí být zavedení systému kritických bodů dokumentováno písemnou formou?

Ano musí. Zavedení musí být doložitelné, tj. např. prodejce zavede systém kritických bodů a vytvoří popisný dokument „Příručku systému kritických bodů“. Nemělo by se jednat o formální vytvoření nebo převzetí hotových podkladů, ale měl by být popsán postup podniku, kterým skutečně zajišťuje bezpečnost potravin uváděných do oběhu. Zavádění systému kritických bodů bude spočívat hlavně v popsání a určité formalizaci dosavadních postupů podniku. Je také vhodné, aby při jeho zavádění zlepšil daný podnik své dosavadní postupy, zvýšil spolehlivost systému kritických bodů a byl zejména schopen lépe doložit dodržení podmínek v případě sporů.

Zavedení systému kritických bodů v podniku bude zahrnovat minimálně zpracování dokumentu „Příručka systému kritických bodů“ podle podmínek konkrétní provozovny. Rozsah a způsob vedení další dokumentace závisí na rozhodnutí provozovatele. Zásadní je zejména provedení analýzy nebezpečí, které by se vhodnou formou měli zúčastnit všichni zaměstnanci. Obvykle neméně důležitým efektem zavádění systému kritických bodů je právě zavádění samotné, tj. diskuse o možných problémech, o způsobu jejich prevence, o zkušenostech, zhodnocení současných postupů apod. Z diskuse mohou vyplynout náměty na zlepšení současného stavu.

7. Postup stanovení systému kritických bodů a postupnost jejich plnění

- 1. Vymezení výrobní činnosti a úkolů výrobce**
- 2. Provedení popisu výrobku**
- 3. Zjištění očekávaného použití výrobku**
- 4. Sestavení diagramu výrobního procesu**
- 5. Potvrzení diagramu výrobního procesu za provozu**
- 6. Provedení analýzy nebezpečí**
- 7. Stanovení kritických bodů**
- 8. Stanovení znaků a hodnot kritických mezí pro každý kritický bod**
- 9. Vymezení systému sledování zvládnutého stavu v kritických bodech**
- 10. Stanovení nápravných opatření pro každý kritický bod**
- 11. Stanovení ověřovacích postupů**
- 12. Zavedení evidence a dokumentace o postupech a vedení záznamů**

(ML)

Skladování

Návrh na zatřídění

skladů ovoce a minimální požadavky na sklady ovoce uváděné do tržní sítě.

Obecné podmínky pro sklady ovoce – každý sklad je potravinářský provoz a musí mít:

- zpevněné a bezprašné příjezdové a manipulační plochy
 - zvláštní oddělení pro skladování a likvidaci odpadu
 - zvláštní oddělení pro skladování obalů
 - přívod pitné vody
 - sociální a hygienické zařízení dle počtu osob
 - vstup do skladových komor ze zpevněné neprašné plochy nebo chodby
 - měření a záznam naměřených veličin ovlivňující automatický průběh skladování a to teploty, vlhkosti vzduchu u skladů s řízenou atmosférou ještě O₂ a CO₂ v atmosféře skladového boxu
 - úplnou skladovou evidenci o naskladněném a vyskladněném ovoci zajišťující dohledatelnost původu ovoce na obchodní jednotce
 - evidenci o systematickém udržování čistoty, deratizaci, desinfekci
 - úplné nezaměnitelné značení každé skladové jednotky etiketou k zajištění sledovatelnosti
- Další podmínka upravuje Zákon č. 110/1997 Sb, vyhláška 147/1998, vyhláška č. 161/2004, 210/2004, Nařízení evropské komise 178/2002.

Doporučené parametry skladování pro jablka:

ODRŮDA	T °C	%O ₂	%CO ₂	RV
Golden	1-1,5	1-1,5	2,5-4	93-95%
Gloster	1-1,5	1,2-2	1-4	91-93%
Jonagold	1-1,5	1,2-1,5	1,5-3,5	91-93%
Idared	1-2	1-1,5	2-3	90-93%

Doporučená teplota a vlhkost vzduchu jsou pro všechny typy skladů stejné.

A. Rozdělení skladů s řízenou atmosférou dle složení atmosféry

	CA	ULO
Obsah kyslíku	3-4%	1-2%
Obsah CO ₂	2-4%	2-4%
Relativní vlhkost	92-95%	92-95%

B. Kategorizace skladů při splnění obecných podmínek skladování

Větrané sklady

Kategorie	Větrání	Teplota skladování	Archivace dat	Poznámka
I.	Aktivní automatické	V daném rozmezí	Automaticky se záznamem na PS	
II.	Aktivní ruční	Do + 20 %	Termohydrograf se záznamem	
III.	Pasivní	+20 až +40%	Max. min teploměr s ručním záznamem	Pouze pro průmyslové zpracování
IV.	Bez větrání	Nad + 40%	Bez dokumentace	Pouze pro průmyslové zpracování

Chlazené sklady

Kategorie	Rychlost zchlazení	Kolísání teplot	Archivace dat	Poznámka
I.	Do 5 dnů	V daném rozmezí	Automatické se záznamem na PS	
II.	Do 10 dnů	Do 20%	Automatické bez záznamu	
III.	Do 20 dnů	Od 20% do 40%	Ruční max-min teploměr	
IV.	Nad 20 dnů	Nad 40%	Bez měření a řízení	Pouze pro ovoce na prům. zprac.

Sklady s řízenou atmosférou a ULO

Kategorie	Hodnota	Teplota	Rychlost dosažení parametrů	Poznámka
I.	V daném rozmezí	V daném rozmezí	Do 5 dní	
II.	Do + 10%	Do + 10%	Do 10 dní	
III.	Od +10% do +20%	Od + 10% do +20%	Do 20 dní	
IV.	Nad 20%	Nad 20%	Nad 20 dní	

Zařazení skladů do kategorií je dáno splněním všech sledovaných parametrů, přičemž pro zařazení do kategorie je určující splnění parametru pro nejhůře hodnocenou kategorii.

(Ing.František Hrneček – tajemník Svazu skladovatelů ovoce)

Ceny

Ceny ovoce v 24. až 27. kalendářním týdnu 2005

Ovoce	Ceny	
	Pěstitelské	Spotřebitelské
JABLKA tuzemská		
Golden Delicious V	10 - 14	
I.	7,50 - 14	11,90 - 26
Jonagold V	9,50 - 13	
I.	7 - 11	14,90 - 32
Idared V	8,50 - 13	
I.	6,50 - 12	11,90 - 27
JABLKA dovoz		
Golden Del. I.		19,90 - 37,90
Granny Smith I.		29,90 - 39,90
Jonagold I.		13,90 - 30
OSTATNÍ OVOCE		
Hrušky I.		25 - 45
Jahody V	40 - 65	
I.	25 - 45	43 - 60
Třešně V	45 - 55	30 - 50
I.	25 - 40	
Višně I.	18 - 20	30 - 40
Meruňky tuzemské	20 - 30	30 - 44
dovoz		29,90 - 62
Broskve tuzemské		30
dovoz		14,90 - 50
Rybíz červený		30 - 40
černý		40
Angrešt		38 - 40
Blumy		27,90 - 49,90

Pozvánka

DISKUSNÍ FÓRUM OVOCE - ČESKÉ BUDĚJOVICE

dne 24. a 25. srpna 2005 v konferenčním sále Hotelu Gomel v Českých Budějovicích a v areálu Zemcheba v Chelčicích - zahájení 24.8.v 9 hodin , témata diskusního fóra:

- Programy podpor pro ovocnářství
- Systém kontrolních bodů při výrobě potravin – HACCP
- Nové odrůdy a technologie při pěstování třešní
- Ochrana rostlin – poznatky z ochrany sadů v sezóně 2005

Podrobné informace předá ing.Petr Leber na tel: 603851741